

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15021974	Fonteboa	Coristanco	2022/2023

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
AFD	Actividades físicas e deportivas	CMAFD02	Guía no medio natural e de tempo libre	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP1336	Técnicas de natación	2022/2023	2	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	JAVIER ANTUÑA CASTRO
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

O título de Técnico en Guía no medio natural e de tempo libre recolle as figuras profesionais do título de Técnico en Condución de Actividades Físico-Deportivas no Medio Natural, ao que substitúe, publicado mediante o Real Decreto 2049/1995, do 22 de decembro, polo que se establece o título de Técnico en Condución de Actividades Físico-Deportivas no Medio Natural e os correspondentes ensinados mínimos, ao amparo da Lei Orgánica 1/1990, do 3 de outubro, de Ordenación Xeral do Sistema Educativo (LOGSE). O novo título integra e actualiza os contidos do anterior, adaptándoos á vez aos cambios legislativos en materia ambiental e ás novas tecnoloxías conseguindo desta maneira unha maior polivalencia profesional.

A competencia xeral deste título consiste en organizar itinerarios e guiar grupos por contornas naturais de baixa e media montaña, terreo nevado tipo nórdico, cavidades de baixa dificultade, barrancos de baixo risco, medio acuático e instalacións de lecer e aventura, progresando a pé, con cordas, en bicicleta, en embarcacións e dacabalo, así como dinamizar actividades de tempo libre, adaptando todo iso aos participantes, respectando o medio ambiente e garantindo a calidade e a seguridade.

O módulo técnicas de natación impártese no 1º curso do devandito ciclo, cun total de 63 sesións anuais, para un total de 53 horas.

Este módulo profesional contén a formación necesaria para que o alumnado adquira as técnicas necesarias para dominar o medio acuático e os estilos de nado e para experimentar situacións lúdico-recreativas no mesmo.

O dominio das técnicas inclúe aspectos como:

¿ Aprendizaxe, corrección e mellora dos estilos.

¿ Desenvolvemento das capacidades físicas vinculadas aos mesmos.

A experimentación de actividades lúdico-recreativas no medio acuático inclúe aspectos como:

¿ O emprego de diferentes materiais

¿ A contextualización en distintos espazos.

As actividades profesionais asociadas a esta formación teñen que ver co socorrismo e coas actividades recreativas no medio acuático.

A formación do módulo contribúe a alcanzar os obxectivos xerais d) e l) do ciclo formativo, e as competencias c) e k) do título.

As liñas de actuación no proceso de ensino aprendizaxe que permiten alcanzar os obxectivos do módulo versarán sobre:

¿ O adestramento, corrección, aplicación de exercicios de asimilación e aplicación técnica.

¿ A análise da técnica en situacións de práctica, e a formulación de diferentes exercicios de corrección técnica.

¿ O desenvolvemento de diferentes propostas lúdicas.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	Desenvolverse no medio acuático I. Habilidades acuáticas básicas	Familiaización co medio acuático. Respiración, flotación e propulsión.	6	10
2	Desenvolverse no medio acuático II. Habilidades acuáticas específicas	Desenrolo das habilidades acuáticas específicas. Desprazamentos, saltos a auga, xiros e manipulacións.	9	10
3	Os estilos de natación I. Crol e costas	Técnica de execución do nado estilo crol e costas: viraxe, saídas, didáctica e aplicación ó waterpolo.	16	35
4	Os estilos de natación II. Braza e bolboreta	Técnica de execución do nado estilo braza: viraxe, saídas, didáctica e aplicacións da braza. Introducción do estilo bolboreta.	12	25
5	Perfeccionamento dos estilos		20	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Desenvolverse no medio acuático I. Habilidades acuáticas básicas.	6

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara actividades lúdicas no medio acuático, combinando as habilidades e as destrezas básicas en condicións de seguridade	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Xustificáronse as adaptacións que cómpre realizar para o desenvolvemento das habilidades e as destrezas motrices básicas no medio acuático
CA1.2 Relaciónáronse as actividades lúdicas na auga coas habilidades motrices que se desenvolven nestas
CA1.3 Asignáronse os materiais en función do carácter recreativo das actividades
CA1.4 Demostrouse control da orientación espacial durante a realización de mergullos, desprazamentos, xiros e manexo de obxectos, combinando as posibles variantes
CA1.5 Coordinouse a respiración no medio acuático e os momentos de apnea coa propulsión e a flotación na realización das habilidades
CA1.6 Seguíronse criterios de seguridade na selección e na realización das actividades, e no uso do espazo e dos materiais

4.1.e) Contidos

Contidos
Habilidades e destrezas básicas.
Familiarización e adaptación ao medio acuático.
Respiración; apneas. Coordinación da respiración no medio acuático. Adaptación da respiración ao medio acuático e aos movementos dentro da auga.
Flotación: factores determinantes. Flotacións parciais e globais, con elementos auxiliares e con axuda. Flotación e respiración: volume inspiratorio e expiratorio e apnea. Flotación: posicións segmentarias e situación respecto á horizontalidade.
Propulsión. Propulsións parciais e globais, con e sen material auxiliar, e con combinacións de superficies propulsoras.
Xogos, tarefas e actividades lúdicas apropiadas para o desenvolvemento da fase de adaptación ao medio acuático.
Desprazamentos con cambios de sentido e de dirección.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Desenvolverse no medio acuático II. Habilidades acuáticas específicas	9

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara actividades lúdicas no medio acuático, combinando as habilidades e as destrezas básicas en condicións de seguridade	NO

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.4 Demostrouse control da orientación espacial durante a realización de mergullos, desprazamentos, xiros e manexo de obxectos, combinando as posibles variantes
CA1.5 Coordinouse a respiración no medio acuático e os momentos de apnea coa propulsión e a flotación na realización das habilidades
CA1.6 Seguíronse criterios de seguridade na selección e na realización das actividades, e no uso do espazo e dos materiais

4.2.e) Contidos

Contidos
<p>0Xiros na auga. Eixes de xiro. Asociación dos xiros aos desprazamentos e aos niveis de profundidade.</p> <p>Lanzamentos e recepcións.</p> <p>Equilibrios: dorsal-ventral-vertical; en superficie e en inmersión.</p> <p>Instalacións e materiais para a práctica segura de actividades lúdicas na auga.</p> <p>Familiarización e adaptación ao medio acuático.</p> <p>Respiración; apneas. Coordinación da respiración no medio acuático. Adaptación da respiración ao medio acuático e aos movementos dentro da auga.</p> <p>Flotación: factores determinantes. Flotacións parciais e globais, con elementos auxiliares e con axuda. Flotación e respiración: volume inspiratorio e expiratorio e apnea. Flotación: posicións segmentarias e situación respecto á horizontalidade.</p> <p>Principios de hidrodinámica.</p> <p>Propulsión. Propulsións parciais e globais, con e sen material auxiliar, e con combinacións de superficies propulsoras.</p> <p>Xogos, tarefas e actividades lúdicas apropiadas para o desenvolvemento da fase de adaptación ao medio acuático.</p> <p>Desprazamentos con cambios de sentido e de dirección.</p> <p>Entradas á auga: de pé, de cabeza e de xeonllos; con e sen salto, con e sen material. Combinacións con outras habilidades básicas.</p>

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Os estilos de natación I. Crol e costas	16

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Domina o estilo de natación crol e coordina a posición, as accións técnicas propulsivas e equilibradoras, e a respiración	SI
RA3 - Domina o estilo de natación costas e coordina a posición, as accións técnicas propulsivas e equilibradoras, e a respiración	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Xustificouse a aplicación dos principios xerais de avance na auga á técnica de execución do estilo crol
CA2.2 Aplicáronse os fundamentos técnicos do estilo crol á súa execución práctica desde un punto de vista de eficacia e esixencia técnica
CA2.3 Adaptouse a dinámica da respiración á intensidade da natación
CA2.4 Integrouse a viraxe específica na acción de natación continua a crol
CA2.5 Seguíronse criterios de seguridade e eficiencia na realización da saída de crol
CA3.1 Xustificouse a aplicación dos principios xerais de avance na auga á técnica de execución do estilo costas
CA3.2 Aplicáronse os fundamentos técnicos do estilo costas á súa execución práctica desde un punto de vista de eficacia e esixencia técnica
CA3.3 Integrouse a viraxe específica na acción de natación continua de costas
CA3.4 Adoptouse a posición hidrodinámica específica para o estilo costas
CA3.5 Seguíronse criterios de seguridade e eficiencia na realización da saída de costas

4.3.e) Contidos

Contidos
Principios xerais de avance na auga aplicados á técnica de execución do estilo crol. Posición hidrodinámica.
Técnica do estilo crol: posición do corpo, acción dos brazos (fase acuática e aérea), acción das pernas (patada de crol), respiración e coordinación. Exercicios de asimilación e execución práctica.
Viraxe de crol. Eixes de xiro.
Fases na execución da viraxe, exercicios de aplicación e execución técnica.
Saídas de crol.
Avaliación da técnica individual: observación, identificación e corrección dos erros máis comúns.
Influencia da motivación para a mellora técnica de natación no estilo crol.
Adaptación da posición hidrodinámica específica para o estilo costas.
Técnica do estilo costas: posición do corpo, acción dos brazos (fase acuática e aérea), acción das pernas (batedura de pernas), respiración e coordinación. Exercicios de asimilación e execución práctica.

Contidos

Viraxe de costa. Eixes de xiro.

Fases na execución da viraxe, exercicios de aplicación e execución práctica.

Saída de costas.

Avaliación da técnica individual: observación, identificación e corrección de erros máis comúns.

Influencia da motivación para a mellora técnica de natación no estilo costas.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Os estilos de natación II. Braza e bolboreta	12

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Domina o estilo de natación braza e coordina a posición, as accións técnicas propulsivas e a respiración	SI
RA5 - Realiza a coordinación básica do estilo de natación bolboreta, incorporando as accións segmentarias no movemento ondulatorio	SI

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Xustifícase a aplicación dos principios xerais de avance na auga á técnica de execución do estilo braza
CA4.2 Adaptáronse as fases respiratorias ás fases da patada e da brazada
CA4.3 Aplicáronse os fundamentos técnicos do estilo braza á súa execución práctica desde un punto de vista de eficacia e esixencia técnica
CA4.4 Integrouse a viraxe específica na acción de natación continua á braza
CA4.5 Adoptouse a posición hidrodinámica de desprazamento específica no estilo braza
CA4.6 Adaptouse o estilo braza a situacións de apnea en desprazamentos subacuáticos
CA4.7 Seguíronse criterios de seguridade e eficiencia na realización da saída de braza
CA5.1 Xustifícase a aplicación dos principios xerais de avance na auga á técnica de execución do estilo bolboreta
CA5.2 Aplicáronse os fundamentos técnicos do estilo bolboreta á súa execución práctica de xeito elemental
CA5.3 Adoptouse un movemento global do corpo que describe unha traxectoria ondulatoria
CA5.4 Executáronse as fases nas accións de brazos e pernas contribuíndo á propulsión, á preparación e á recuperación
CA5.5 Realizouse a coordinación brazos-respiración, brazos-pernas e pernas-respiración
CA5.6 Completouse un traxecto de 25 m de natación coordinando as accións de brazada e patada do estilo bolboreta

4.4.e) Contidos

Contidos
Adaptación da posición hidrodinámica específica para o estilo braza. Técnica do estilo braza: posición do corpo, acción dos brazos (agarrada, tirón e recuperación), acción das pernas (positiva e negativa), respiración e coordinación. Exercicios de asimilación e execución práctica. Viraxe de braza. Eixes de xiro. Brazada subacuática. Coordinación da viraxe coa natación continua. Fases na execución da viraxe, exercicios de aplicación e execución práctica. Saída de braza. Natación subacuática.

Contidos

Avaliación da técnica individual: observación, identificación e corrección de erros máis comúns.

Influencia da motivación para a mellora técnica de natación no estilo braza.

Adaptación da posición hidrodinámica específica para o estilo bolboreta.

Técnica do estilo bolboreta: posición do corpo, acción dos brazos (varreduras diagonais e recuperación), acción das pernas (batedura ascendente e descendente), respiración e coordinación. Exercicios de asimilación e execución práctica.

Avaliación da técnica individual: observación, identificación e corrección dos erros máis comúns.

Influencia da motivación para a mellora técnica de natación no estilo bolboreta.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Perfeccionamento dos estilos	20

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA6 - Domina os estilos de natación baixo criterios de eficiencia e velocidade	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA6.1 Realizáronse 200 m de natación en estilo de crol sen paradas en menos de catro minutos e quince segundos
CA6.2 Realizáronse 200 m de natación en estilo costa sen paradas en menos de cinco minutos
CA6.3 Realizáronse 200 m de natación en estilo braza sen paradas en menos de cinco minutos
CA6.4 Realizáronse 50 m de natación en estilo crol sen paradas en menos de cincuenta segundos
CA6.5 Realizáronse 50 m de natación en estilo costa sen paradas en menos dun minuto
CA6.6 Realizáronse 50 m de natación en estilo braza sen paradas en menos dun minuto
CA6.7 Realizáronse 15 m de natación subacuático en apnea

4.5.e) Contidos

Contidos
Principios xerais de avance na auga aplicados á técnica de execución do estilo crol. Posición hidrodinámica.
Técnica do estilo crol: posición do corpo, acción dos brazos (fase acuática e aérea), acción das pernas (patada de crol), respiración e coordinación. Exercicios de asimilación e execución práctica.
Viraxe de crol. Eixes de xiro.
Fases na execución da viraxe, exercicios de aplicación e execución técnica.
Saídas de crol.
Avaliación da técnica individual: observación, identificación e corrección dos erros máis comúns.
Influencia da motivación para a mellora técnica de natación no estilo crol.
Adaptación da posición hidrodinámica específica para o estilo costas.
Técnica do estilo costas: posición do corpo, acción dos brazos (fase acuática e aérea), acción das pernas (batedura de pernas), respiración e coordinación. Exercicios de asimilación e execución práctica.
Viraxe de costa. Eixes de xiro.
Fases na execución da viraxe, exercicios de aplicación e execución práctica.
Saída de costas.
Avaliación da técnica individual: observación, identificación e corrección de erros máis comúns.

Contidos

Influencia da motivación para a mellora técnica de natación no estilo costas.

Adaptación da posición hidrodinámica específica para o estilo braza.

Técnica do estilo braza: posición do corpo, acción dos brazos (agarrada, tirón e recuperación), acción das pernas (positiva e negativa), respiración e coordinación. Exercicios de asimilación e execución práctica.

Viraxe de braza. Eixes de xiro. Brazada subacuática. Coordinación da viraxe coa natación continua.

Fases na execución da viraxe, exercicios de aplicación e execución práctica.

Saída de braza. Natación subacuática.

Avaliación da técnica individual: observación, identificación e corrección de erros máis comúns.

Influencia da motivación para a mellora técnica de natación no estilo braza.

Adaptación da posición hidrodinámica específica para o estilo bolboreta.

Técnica do estilo bolboreta: posición do corpo, acción dos brazos (varreduras diagonais e recuperación), acción das pernas (batedura ascendente e descendente), respiración e coordinación. Exercicios de asimilación e execución práctica.

Avaliación da técnica individual: observación, identificación e corrección dos erros máis comúns.

Influencia da motivación para a mellora técnica de natación no estilo bolboreta.

Técnicas e exercicios para o desenvolvemento da velocidade no estilo crol.

Técnicas e exercicios para o desenvolvemento da velocidade no estilo costas.

Técnicas e exercicios para o desenvolvemento da velocidade no estilo braza.

Técnicas e exercicios para o desenvolvemento da resistencia no estilo crol.

Técnicas e exercicios para o desenvolvemento da resistencia no estilo costas.

Técnicas e exercicios para o desenvolvemento da resistencia no estilo braza.

Técnicas e exercicios para o desenvolvemento da capacidade de natación subacuática en apnea.

Influencia da motivación para a mellora da técnica, a resistencia e a velocidade de natación.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Como evidenciamos en páxinas pretéritas, no apartado reservado para os procedementos e os instrumentos que imos a empregar para a avaliación do alumnado, podemos ver que buscamos a máxima variedade posible co obxectivo de poder adaptarnos a cada un dos suxeitos e ós contidos que estamos a traballar. Consideramos que non serven os mesmos instrumentos para as 5-6 Unidades Didácticas que conforman o ano académico de cada curso dado que abordamos contidos do máis variopinto, tendo que escoller cal é o elemento que mellor se axusta para poder valorar o desempeño do alumnado.

É por iso, que se considerará o emprego de tarefas de avaliación individuais, en grupo, tarefas que empregan as TIC, tarefas de desenvolvemento físico, tarefas de autoavaliación, tarefas de coavaliación ou proxectos de investigación sobre os temas que estamos a tratar na aula. Todo iso co obxectivo de levar a cabo un proceso de avaliación variado, mais sobre todo, na procura dunha avaliación formativa, unha avaliación para a aprendizaxe, na que o alumnado valore que se está a ponderar tanto a súa evolución respecto ó nivel inicial como o esforzo nas probas prácticas e demais elementos.

Moitas das tarefas de avaliación serán de observación do día a día, co que se trata de facer cotiá o proceso avaliativo, en dotalo dun compoñente máis cercano e informal para o alumno que optimice amais o éxito deste. Para tal efecto, empregaremos os cuestionarios de aula, os debates ou as actividades de aula que, xeralmente, se desenvolven por grupos.

A programación desta materia vai a xirar en torno a tres grandes eixos. En cada un deles, o alumnado deberá superar tódolos apartados avaliábeis, non compensando as excelencias nuns coas carencias noutros (débese acadar o 50% da puntuación de cada ítem para optar a superar a materia).

PROBAS PRÁCTICAS DE HABILIDADE (60 %)

Cada unha das Unidades Didácticas que imos abordar neste curso terá, cando menos, dúas probas prácticas nas que o alumnado executará elementos traballados durante as sesións previas. Polo xeral, procurarase que sexan un mínimo de entre 4 e 6 actividades de avaliación por cada trimestre, para gozar así dun amplo abano de posibilidades á hora de cualificar ó alumnado. As probas serán tanto individuais coma grupais, existindo aquelas de desempeño físico individual, de carácter competencial en grupo, resolución de problemas e autoavaliación/coavaliación do traballo diario. O obxectivo é coñecer a evolución do nivel de execución unha vez finalizada a progresión metodolóxica establecida polo docente. Isto implica que existe unha avaliación inicial, que se levará a cabo, xeralmente, a través da observación do docente e empregando o material destinado a tal fin en función da UD. O carácter aberto da proposta dependerá da unidade didáctica que se estea a abordar, mais os alumnos coñecerán en cada unidade as actividades a realizar para que poidan ter un seguimento sinxelo da evolución da súa cualificación.

ACTIVIDADES NO AULA (15 %)

Neste ítem faise referencia a tres aspectos chave. A asistencia e puntualidade do alumando ás sesións da materia. A actitude amosada durante a realización das mesmas. A participación activa nas actividades propostas polo profesor. Todo aquel alumnado que non sexa quen de superar con éxito este apartado de avaliación terá que asistir a unha proba de carácter teórico que versará sobre as unidades didácticas traballadas no devandito trimestre. Neste caso o apartado de ACTIVIDADES NO AULA e o de ANÁLISE DE FONTES DE INFORMACIÓN pasarán a unirse e formar un todo que terá unha ponderación dun 40% da nota final.

ANÁLISE DE FONTES DOCUMENTAIS (25%)

No desenrolo de cada UD o profesorado propondrá a realización de actividades de carácter teórico-práctica enfocadas a unha mellor comprensión dos contidos. Con isto buscamos que o alumnado comece a familiarizarse coa busca, lectura, tratamento e análise da información, sempre adaptándose ó nivel educativo no que se atopan. Para tal fin, poderán valerse de calquera fonte documental que teña un mínimo de rigor científico (enciclopedias, libros, artigos, páxinas de internet especializadas...). Estes traballos serán enviados ó profesorado en data e forma sinaladas con

suficiente antelación nas sesións de EF. Algunhas destas actividades serán complementadas coa exposición oral diante dos/as compañeiros/as. Se un alumno, por lesión ou outros motivos (sempre debidamente xustificados por un profesional), non puidera realizar a totalidade da práctica física, tratarase de outorgar un rol que poida desempeñar dentro das tarefas propostas, entendendo que son tarefas que contan con variedade de funcións e matices para o traballo de tódolos integrantes. Se aínda así non fose posible realizaríase unha modificación da tarefa para que puidera ser levada a cabo polo devandito alumno ou proporíase unha tarefa alternativa, mais na medida do posible sempre se procura a inclusión e participación do alumno que non pode levar a cabo práctica física.

Cando un alumno non obteña unha cualificación de, polo menos, un 5 ó remate do trimestre con tódolos apartados de avaliación superados, non superará o mesmo. Para a recuperación, estableceranse actividades de recuperación para aquelas tarefas que o alumnado non fora quen de superar, o que se realizará no trimestre seguinte ao que suspenda.

Finalmente, a cualificación de final de curso provirá da realización da nota media dos diferentes apartados ó longo do curso, tendo cada un os valores sinalados en liñas pretéritas.

Se un alumno suspendera a materia ao remate do curso e tivera que asistir á convocatoria de setembro, deberá de realizar un traballo teórico-práctico consistente na realización dun mínimo de actividades prácticas a concretar, acompañado de probas que demostren de forma fidedigna que estivo implicado nelas, así como unha reflexión de todo o proceso que debe ser entregada e exposta diante do profesor o día que o Centro sinala como data de recuperación. A suma das citadas tarefas ponderará cun valor do 100% da convocatoria extraordinaria de setembro.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

No caso de que o alumnado non supere algunha avaliación ou o módulo, débese ter en consideración .

i. Recuperación dalgunha avaliación parcial:

O alumnado que non supere algunha avaliación realizará probas e actividades de recuperación en base ao descrito nas unidades didácticas. No caso de que non acaden unha cualificación positiva, terán a posibilidade de recuperar esa avaliación nun exame final en xuño.

ii. Recuperación da avaliación final:

No caso de que o alumnado non supere o módulo, distínguense dúas posibles situacións:

- Realizarase un informe individualizado para o alumnado en base ao artigo 39 da Orde do 12 de xullo de 2011, pola que se regula o desenvolvemento, avaliación e acreditación académica do alumnado que cursa as ensinanzas de formación profesional inicial. Neste informe, establecerase unha serie de actividades para poder superar o módulo. Farase un seguimento mediante titorías previamente organizadas. No caso de non asistir ou non ter as actividades, deberá presentarse a unha proba final igual que o alumnado con perda de dereito á avaliación continua. Neste último caso, antes de comezar ao exame deberá entregar os traballos solicitados e tense que superar cada parte cun mínimo de 5.

Alumnado que repite curso

Neste caso o alumnado deberá cursar o módulo nas mesmas condicións, tal e como se o cursase por primeira vez

No caso de que o alumnado non supere algunha avaliación ou o módulo, débese ter en consideración .

i. Recuperación dalgunha avaliación parcial:

O alumnado que non supere algunha avaliación realizará probas e actividades de recuperación en base ao descrito nas unidades didácticas. No caso de que non acaden unha cualificación positiva, terán a posibilidade de recuperar esa avaliación nun exame final en xuño.

ii. Recuperación da avaliación final:

No caso de que o alumnado non supere o módulo, distínguense dúas posibles situacións:

- Realizarase un informe individualizado para o alumnado en base ao artigo 39 da Orde do 12 de xullo de 2011, pola que se regula o desenvolvemento, avaliación e acreditación académica do alumnado que cursa as ensinanzas de formación profesional inicial. Neste informe, establecerase unha serie de actividades para poder superar o módulo. Farase un seguimento mediante titorías previamente organizadas. No caso de non asistir ou non ter as actividades, deberá presentarse a unha proba final igual que o alumnado con perda de dereito á avaliación continua. Neste último caso, antes de comezar ao exame deberá entregar os traballos solicitados e tense que superar cada parte cun mínimo de 5.

Alumnado que repite curso

Neste caso o alumnado deberá cursar o módulo nas mesmas condicións, tal e como se o cursase por primeira vez

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

En base ao artigo 25.2 da Orde do 12 de xullo de 2011, pola que se regula o desenvolvemento, avaliación e acreditación académica do alumnado que cursa as ensinanzas de formación profesional inicial, e ao artigo 48.3 do Decreto 114/2010, a avaliación caracterízase por ser un proceso continuo no que é imprescindible a asistencia do alumnado á clase.

O alumnado que acumule un 10% das horas do módulo como faltas non xustificadas perderá o dereito á avaliación continua e tendo que adecuarse ao procedemento extraordinario.

Proba extraordinaria: desenvolverase nas datas comunicadas pola xefatura de estudos. A data será publicada xunto cos calendarios de avaliación e será realizada polo alumnado con Perda do dereito a avaliación continua (PDAC)

Criterios de calificación da proba extraordinaria: califícase de 0 a 10 puntos, e constará de 2 partes, unha teórica e outra práctica ou suposto práctico.

Parte 1: Teoría. 60% Realízase un exame teórico tipo test que entran todos os contidos de teoría impartidos durante o curso nas sesións de teoría e práctica

Parte 2: Práctica. 40% Para realizar esta parte o alumnado terá que ter acadado al menos 5 puntos na parte 1 de teoría. O profesorado elixirá al menos un suposto práctico dos realizados polo alumnado durante o curso. O alumnado deberá acadar nesta parte al menos 5 puntos en cada un dos supostos prácticos

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Para avaliar a práctica docente e o proceso de ensino aprendizaxe levarase a cabo un proceso de reflexión e análise crítica por parte do docente. Dito proceso terá lugar no día a día, onde quedarán reflectidos os aspectos máis destacados de cada sesión, tanto no referido ó alumnado como ó desenvolvemento docente. Finalmente, quedará constancia con periodicidade mensual nas actas de reunión do Departamento. Neste proceso tomaranse en consideración os seguintes indicadores:

Proceso de ensinanza aprendizaxe			Escala	
1	2	3	4	5

1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ó alumnado con NEAE.
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ó alumnado con NEAE.
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.

Indicadores de logro da práctica docente Escala

	1	2	3	4	5
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

De acordo co artigo 48.4 do Decreto 114/2010 do 1 de xullo, informarase ao alumnado, ao comezo de cada unidade didáctica, sobre os criterios de avaliación que serán aplicados para evidenciar a adquisición das competencias propias do currículo. Farase de maneira expositiva ao comezo de cada unidade. Informando tamén sobre o nivel mínimo suficiente para acadar unha avaliación positiva.

O módulo divídese en 3 avaliacións e proba final de xuño nas datas establecidas para tal fin. O resultado da avaliación realízase en termos de cualificacións expresadas en escala numérica do 1 ao 10 sen decimais. Considéranse acadados os obxectivos cando as cualificacións sexan iguais ou superiores a 5.

A raíz destes resultados, estableceráanse as 3 cualificacións parciais; sempre e cando se acadaran a totalidade dos mínimos esixibles das UD das correspondentes avaliacións. Para superar o módulo é necesario ter superadas as 3 avaliacións parciais. No caso de non superar as avaliacións parciais, haberá probas de recuperación en cada avaliación; e se aínda así os mínimos esixibles non son acadados, poderán recuperarse nunha proba final en xuño.

Para superar cada avaliación o alumnado terá que acadar unha cualificación igual ou superior a 5 puntos en tódas as probas e traballos e tamén despois de acadar os % correspondentes.

O módulo avaliarase mediante:

- Traballos e actividades 40%: un 20% o traballo de clase: ao longo do curso deberán entregar traballos, exercicios, casos prácticos... ou aquelas tarefas indicadas. Un 20% un traballo de investigación. Neste traballo terase en conta a presentación, orixinalidade, adecuación, puntualidade de entrega e exposición.
- Probas escritas 50%: que constarán de preguntas tipo test, cunha soa resposta verdadeira e preguntas curtas. Incluirá unha parte de resolución de casos prácticos, interpretación de imaxes, gráficos. Probas prácticas das traballadas en clase. Para a avaliación de dita proba se contará cunha táboa de observación que versará sobre os criterios de avaliación prácticos do módulo.

Para ter en conta os criterios de cualificación explicados anteriormente, o alumnado deberá asistir al menos ao 90% das sesións. Todos os alumnos e alumnas deberán acudir as probas e/ou actividades na data e hora proposta.

O uso de dispositivos electrónicos durante a duración das probas, serán motivo de sanción e una puntuación de non apto nesa proba.

Perda do dereito a avaliación continua(PDAC): en caso de superar o 10% de faltas

Avaliación do alumnado en situación de PDAC: a través dunha proba extraordinaria. O calendario desta proba será en xuño nas datas que acorde a xefatura de estudos. As condicións da proba explícanse no apartado de proba extraordinaria

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Forma este apéndice un dos aspectos chave da presente programación, tendo en conta a idiosincrasia coa que pretendemos abordar o proceso de ensinanza- aprendizaxe. O noso obxectivo é facer este proceso o máis individualizado e flexible posible para poder chegar a todo o alumnado dunha maneira semellante, sen facer distincións por ningún tipo de elemento diferenciador como poden ser as características especiais de cada quen.

Así, coidamos que esta programación é o suficientemente maleable para poder chegar a tódolos suxeitos que forman parte do proceso educativo. En consonancia, valoramos que a atención á diversidade debe estar totalmente planificada e pautada, sen deixar marxe á improvisación. Isto vai a garantir unha práctica educativa que democratice e sexa garante de igualdade de oportunidades no noso Centro.

O feito de contar con alumnado destas características non debe explicar a toma de medidas de carácter extraordinario, senón que buscamos o carácter integrador da materia para que coa programación establecida poidamos abordar calquera tipo de circunstancia, considerando estas como un elemento de riqueza e non un atranco para desenvolver a labor docente.

Con todo, é común que no traballo diario haxa que facer fronte a diversos tipos de adaptacións que satisfagan a diversidade que atopamos no aula. Podemos falar de adaptacións non significativas ou adaptacións significativas en función da necesidade de adaptar ou non elementos prescritibles do currículo.

Así, tratarase de levar a cabo unha variedade de adaptacións non significativas, que permitan ao alumnado seguir o currículo ordinario. Entre as medidas que se levarán a cabo neste apartado están as seguintes:

-Progresión e gradación das actividades de aprendizaxe. Pretendendo que as tarefas e actividades que se levan a cabo nas sesións sexan unha progresión metodolóxica de conceptos básicos que ó final desenvolvan no concepto ou produto final de aprendizaxe. Amais, estableceranse diferentes niveis de calidade en cada unha das tarefas, podendo acadar os obxectivos das mesmas nun grado básico, nun alto grado ou nun grado superior ao programado, para aquel alumnado con altas capacidades.

-Tarefas de reforzo ou ampliación. O alumnado que se atope en ambos extremos de nivel de aprendizaxe proporáse tarefas a realizar fóra do período lectivo e que permitan ó alumnado con dificultades acadar o currículo básico, así coma o alumnado con altas capacidades desenvolver a súa motivación e nivel de dominio, podendo ampliar coñecementos ou asentando os que xa forman parte do repertorio motor, posto que diferentes estudos demostran que unha maior competencia motriz do alumnado tradúcese nuns maiores niveis de práctica de actividade física, un dos obxectivos principais que perseguimos desde o Departamento.

-Agrupacións de traballo estables. Durante a maior parte das unidades didácticas, os/as alumnos/as atoparanse inseridos nun grupo de traballo estable ata o remate da unidade. Con este grupo de traballo levará a cabo tarefas prácticas, probas de avaliación e tarefas de aprendizaxe en xeral. A composición do grupo e rotatoria ó longo de cada unidade e é conformado polo docente, que trata de formar grupos heteroxéneos onde a riqueza de niveis favorecerá que todos acaden os obxectivos curriculares e os estándares de aprendizaxe no nivel básico.

Neste apartado será común o emprego do rol ¿alumno-titor¿ dalgún alumno/a con gran capacidade na materia para axudar a algún compañeiro con dificultades. No presente curso académico, debido ás restricións provocadas pola pandemia da COVID-19, este apartado será adaptado a cada un dos contidos abordados ou incluso cancelado, co fin de garantir a máxima seguridade entre o alumnado e o profesorado.

-Tarefas flexibles e con diversidade de roles. Os contidos seleccionados son, na súa maioría, contidos nos que o alumnado pode desempeñar diferentes tipos de roles, o que flexibiliza o proceso educativo en función dos intereses e capacidades destes. Por iso, se un alumno presenta dificultade na execución dun rol, e probable que poida desempeñar un rol diferente e acadar de igual xeito os obxectivos e estándares propostos. Amais, as tarefas son flexibles en canto a adaptación de material, para facilitar o desenvolvemento técnico, cognitivo, perceptivo etc. Cando aínda así exista na clase algún suxeito que non pode conseguir os obxectivos da tarefa, pasarase a unha tarefa diferente que transmita os mesmos

conceptos.

-Adaptacións pedagóxicas ordinarias. Exemplos disto son a atención ou explicación individualizada a aquel alumnado con dificultades ou con altas capacidades así como o emprego de diferentes pautas a nivel verbal, imaxe/vídeo ou esquemas que acompañen as explicacións.

Outros casos máis concretos e que poden requirir un tratamento especial na materia de Educación Física polo seu carácter eminentemente práctico son:

- Alumnos con necesidades educativas especiais. Aqueles que requiran apoios e atencións educativas adaptadas ó grao de discapacidade que presenten ou trastornos graves de conducta. No primeiro caso, en función da mesma, tomaranse as medidas máis adecuadas para conseguir o maior rendemento e integración do suxeito/s. No segundo caso, actuaremos en consecuencia do Regulamento de Réxime Interno do Centro e co Departamento de Orientación (reunión a principios de curso), para poder facer un seguimento e actuación consonte ás pautas recibidas de aquel alumnado con hiperactividade, síntomas disruptivos, autismo, síndrome de Asperger...

- Alumnado con algún tipo de lesión. O alumnado que presente lesións de longa duración que lle impidan realizar a práctica diaria nas sesións deberán aportar ó docente un xustificante onde se explique con claridade meridiana e por un profesional do ámbito sanitario o problema existente e o tempo estimado de baixa. A avaliación adaptada para este tipo de contratemplos incluírá a realización de actividades teóricas sobre aqueles contidos que esteamos a traballar nas sesións (con ou sen exposición diante dos compañeiros), elaboración de materiais (coa axuda do docente) que complementen a aprendizaxe propia e dos/as compañeiros/as, participación nas actividades levadas a cabo na sesión que non requiran de desenvolvemento físico (colocación de material, arbitrase, dirección de quecementos ou volta á calma...), etc.

Cando aínda deste xeito resultase imposible para os alumnos acadar os elementos prescritibles do currículo ordinario, terían que levarse a cabo adaptacións curriculares significativas. Dentro deste grupo, poderían ter lugar algunha das medidas que se citan a continuación:

- Supresión ou modificación de obxectivos. Aquel alumnado que non foran quen de acadar algún dos obxectivos esenciais cos que conta a materia para ese curso e nos casos en que se amosaran inútiles as medidas non significativas.

- Modificación de contidos. Para aqueles cunha tipoloxía que lles impedirá levar a cabo os contidos citados na programación para o seu curso.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Educación en valores significa estender a educación de xeito que non se limite ao aprendizaxe e ensinanza de materias e habilidades, senón que se busque acadar metas relacionadas co ámbito moral e civismo co obxectivo de formar cidadáns responsables. Así ben recollido na Lei Orgánica de Educación 2/2006 do 3 de maio que «a educación é o medio máis axeitado para construír a súa personalidade, desenrolar ao máximo as súas capacidades, conformar a súa propia identidade persoal e configurar a súa comprensión da realidade, integrando a dimensión co gnoscitiva, afectiva e axiolóxica».

A partir deste tipo de educación baseada en valores e na obtención dunha educación integral, é un instrumento para crear unha sociedade mellor, formada por cidadáns críticos e responsables, dispostos a comprometerse cunha sociedade máis xusta e igualitaria apostando pola promoción da saúde, o medio ambiente e consumo racional.

Polo tanto, os aspectos para lograr a educación en valores serán: educación moral e cívica, igualdade de xénero, educación ambiental e de consumo, educación para a saúde, hábitos de estudo e fomento da lectura.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Para conseguir unha maior motivación no alumnado realizaranse unha serie de actividades complementarias i extraescolares que se recollen neste apartado. A partir destas actividades búscase que o alumnado teña contacto coa realidade á que se enfrontara tras a realización do ciclo formativo.

Realizaranse actividades con profesionais do sector como tertulias e visitas técnicas

As visitas a empresas espertan gran interese nos alumnos, constituíndo experiencias que normalmente se lembran. Este método permite o contacto coas empresas reais onde se desenvolven as tarefas que serviron de contido para a aprendizaxe nas aulas. Contribúen a unha maior relación entre as empresas e o mundo docente.

A eficaz utilización deste método require a preparación por parte do profesor da visita e uns coñecementos previos dos alumnos do que van ver. A planificación previa e a organización facilitan o que a visita sexa realmente efectiva. As etapas na organización da visita de empresa serían:

- 1) Planificación. Partindo dos obxectivos didácticos selecciónase a empresa, contáctase coa dirección e planifícase a visita.
- 2) Formación dos alumnos sobre a empresa, o sector e o mercado no que opera a empresa.
- 3) Desenvolvemento da visita con exposición por parte dos expertos dos distintos aspectos da empresa e a súa problemática.
- 4) Posteriormente á visita, exposición por parte do profesor dos aspectos máis importantes e conclusións da visita. Debate en clase dos resultados da visita.
- 5) Redacción dun informe da visita por parte dos alumnos participantes. As visitas a empresas constitúen un bo método para poñer en contacto os alumnos coa realidade empresarial.

10. Outros apartados

10.1) Medidas sanitarias

Aínda que este ano non hai medidas contra o Covid, estaremos pendentes das ordes da Consellería de Educación respecto a este tema.